

LIETUVOS – TURKIJOS DVIŠALĖ PREKYBA

2019 m. birželio 07 d.

I. Turkijos ekonomika ir tarptautinė prekyba

- Svarbiausi Turkijos ekonomikos sektoriai pagal sukuriama pridėtinę vertę 2017 m. buvo pramonė (21%), didmeninė ir mažmeninė prekyba (12%), viešasis administravimas, gynyba, švietimas, žmonių sveikatos priežiūra ir socialinis darbas (11%), statyba (8,6%), nekilnojamas turtas (7,2%).
- 2018 m. Turkijos prekių eksportas siekė 168 mlrd. USD. Prekyba su ES rinka sudarė 51% Turkijos prekių eksporto (į Jungtinę Karalystę – 7,1%, į Nyderlandus – 3,7%, į Belgiją – 3,5%), o iš ES nepriklausančių šalių 27% eksporto vertės tenka JAV, 14,5% – Kinijai ir Honkongui, ir 3,5% – Indijai.
- 2018 m. Turkijos importas siekė 223 mlrd. USD ir 36% importo vertės teko ES valstybėms narėms (iš Vokietijos – 9,1%, iš Italijos – 4,6%, iš Jungtinės Karalystės – 3,3%), o iš ES nepriklausančių šalių – 9,9% importo atvežama iš Rusijos, 9,3% iš Kinijos, 5,5% iš JAV, 3,4% iš Indijos.
- Europos Komisijos vertinimu 2019 m. Turkijos ekonomikos susitraukimas pasieks 2,3%, o 2020 m. jau galima tikėtis 3,9% augimo. Atitinkamai Turkijos prekių ir paslaugų importas 2019 m. sumažės 7,8%, o 2020 m. augs 8,4%¹.

Šaltinis: Turkish statistical institute, Trademap

II. Lietuvos ir Turkijos dvišalė prekyba

1 lentelė. Prekybos tarp Lietuvos ir Turkijos pagrindiniai rodikliai 2016–2018 m.

	2016		2017		2018	
	Dalis,%	Vieta	Dalis,%	Vieta	Dalis,%	Vieta
Prekės						
Šalies dalis bendrame Lietuvos prekių eksporte	0,9 %	21	1,5 %	19	0,8 %	23
Šalies dalis lietuviškos kilmės prekių eksporte	1,4 %	18	1,8 %	17	0,9 %	22
Šalies dalis prekių reeksporte	0,1 %	35	0,9 %	19	0,6 %	23
Šalies dalis prekių importe	0,6 %	26	0,6 %	26	0,6 %	25
Paslaugos						
Šalies dalis paslaugų eksporte	0,1 %	46	0,1 %	47	0,4 %	28
Šalies dalis paslaugų importe	0,8 %	27	0,6 %	30	0,7 %	29

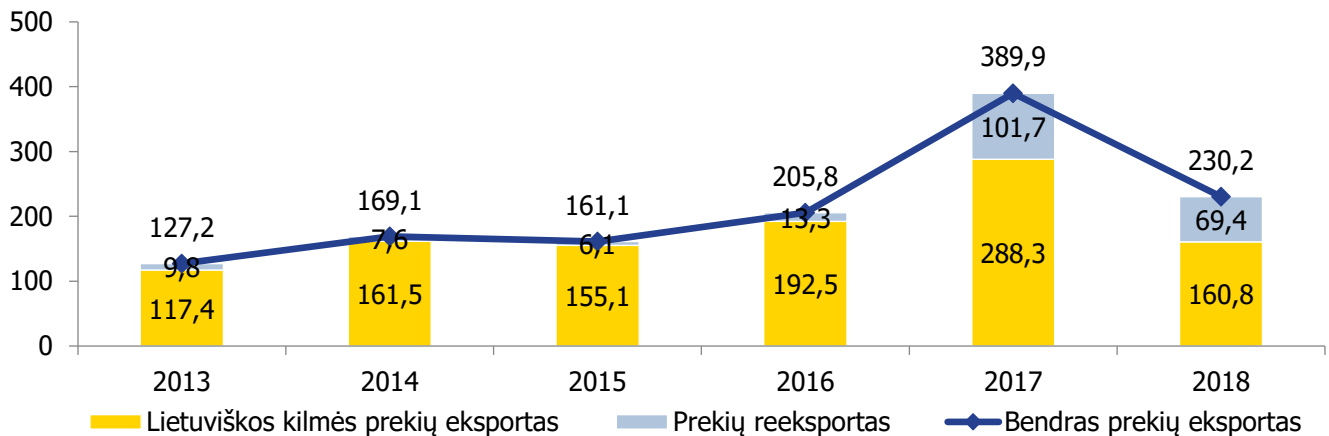
Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas, Lietuvos bankas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

¹ https://ec.europa.eu/info/sites/info/files/economy-finance/ecfin_forecast_spring_070519_turkey_en.pdf

III. PREKYBA PREKĖMIS

2018 m. Turkija buvo 23-a didžiausia Lietuvos prekių eksporto rinka, kuriai teko 0,8 proc. (230 mln. EUR) viso Lietuvos prekių eksporto. 70 proc. Lietuvos prekių eksporto į Turkiją 2018 m. sudarė lietuviškos kilmės prekių eksportas ir 30 proc. – reeksportas.

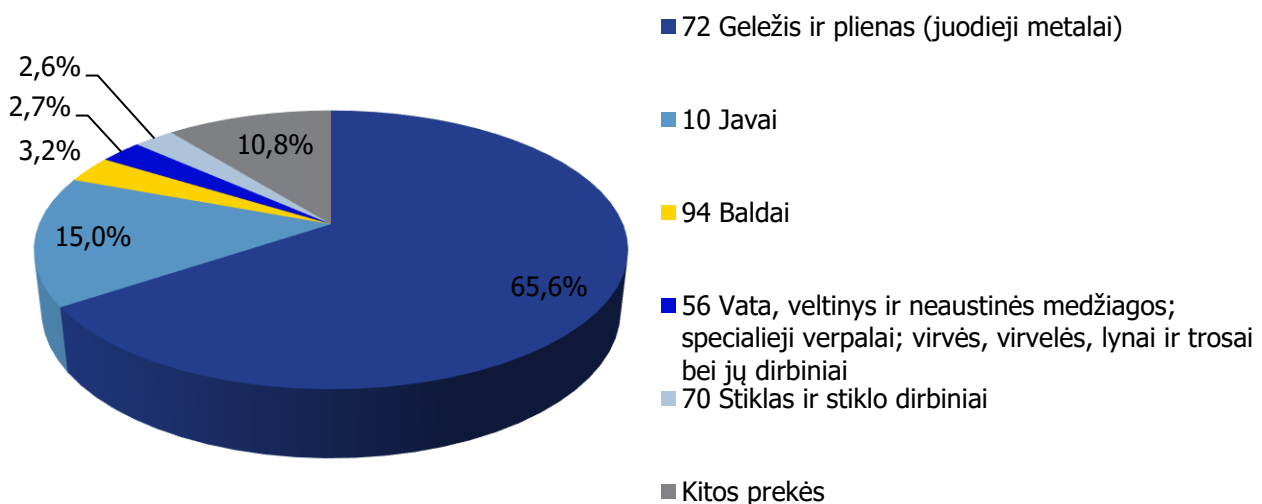
1 pav. Lietuvos prekių eksportas į Turkiją 2013-2018 m., mln. eurų.

Šaltiniai: Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

Lietuviškos kilmės prekėms Turkija 2018 m. buvo 22-a didžiausia eksporto rinka, kuriai teko 0,9% (161 mln. EUR) viso lietuviškos kilmės prekių eksporto. Iš lietuviškos kilmės prekių į Turkiją daugiausiai buvo eksportuota geležies ir plieno laužo – 66% arba 106 mln. EUR (1-a didžiausia eksporto rinka), javų – 15% arba 24 mln. EUR (6-a didžiausia eksporto rinka), baldų – 3,2% arba 5,1 mln. EUR (28-a didžiausia eksporto rinka), vatos iš cheminių pluoštų – 2,7% arba 4,4 mln. EUR (7-a didžiausia eksporto rinka).

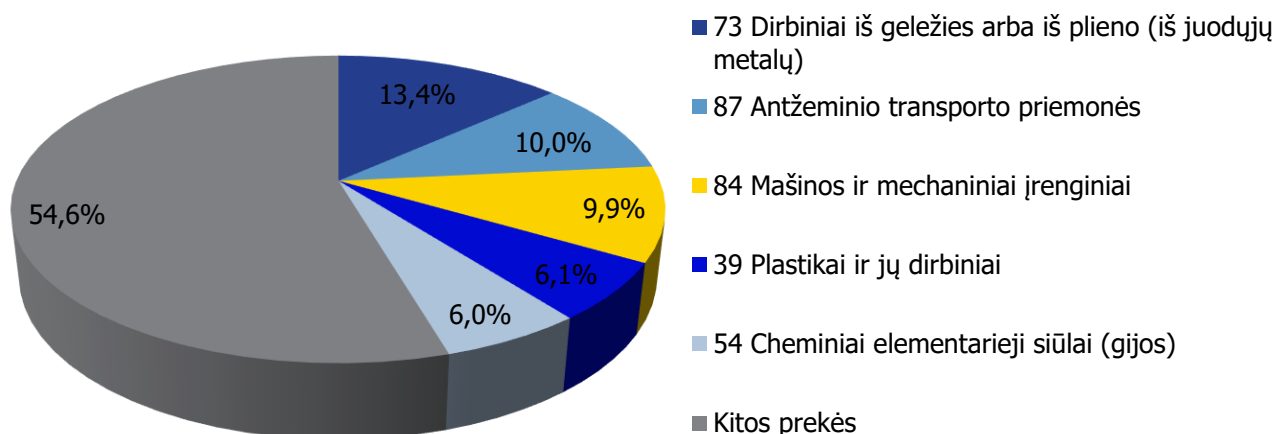
1 pav. Lietuviškos kilmės prekių eksporto į Turkiją struktūra 2018 m.

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

2018 m. Turkija buvo 25-a didžiausia Lietuvos importo rinka ir jai teko 0,6 proc. (176 mln. EUR) viso Lietuvos prekių importo. Iš Turkijos 2018 m. daugiausiai importavomės dirbinių iš plieno arba geležies – 13% arba 24 mln. EUR (8-a didžiausia importo tiekėja), transporto priemonių – 10% arba 18 mln. EUR (18-a didžiausia importo tiekėja), mašinų ir mechaninių įrenginių – 9,9% arba 17,5 mln. EUR (2-a didžiausia importo tiekėja), plastikų ir jų dirbinių – 6,1% arba 10,7 mln. EUR (20-a didžiausia importo tiekėja).

3 pav. Lietuvos prekių importo iš Turkiją struktūra 2018 m.

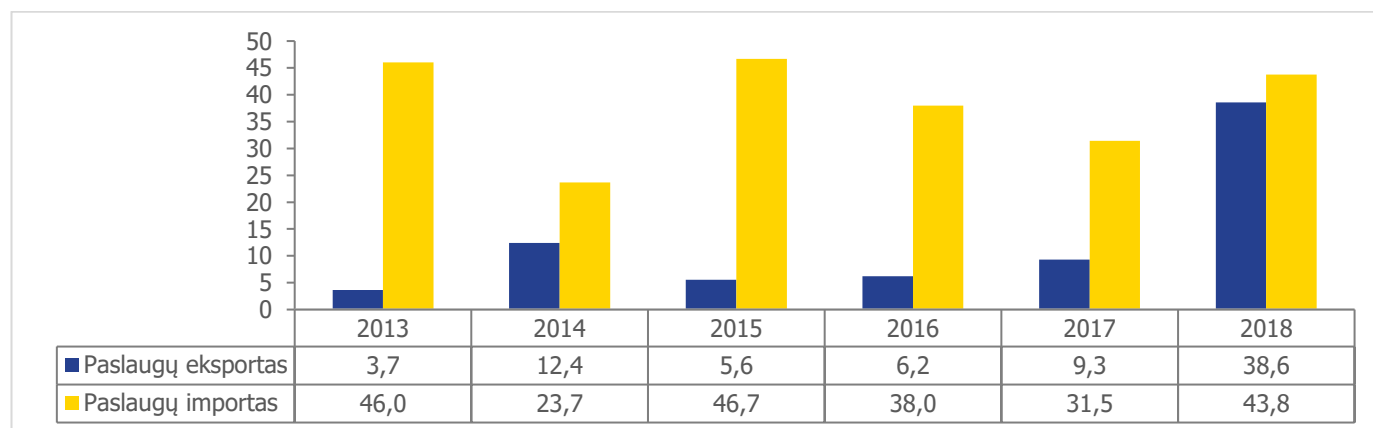

Šaltinis: Lietuvos statistikos departamentas

IV. PREKYBA PASLAUGOMIS

2018 m. Turkija buvo 28-a didžiausia Lietuvos paslaugų eksporto rinka, kuriai teko 0,4 proc. (39 mln. EUR) viso Lietuvos paslaugų eksporto. Paslaugų importas iš Turkijos siekė 44 mln. EUR, kas sudarė 0,7% viso Lietuvos paslaugų importo 2018 m. ir Turkija buvo 29-a didžiausia paslaugų importo tiekėja.

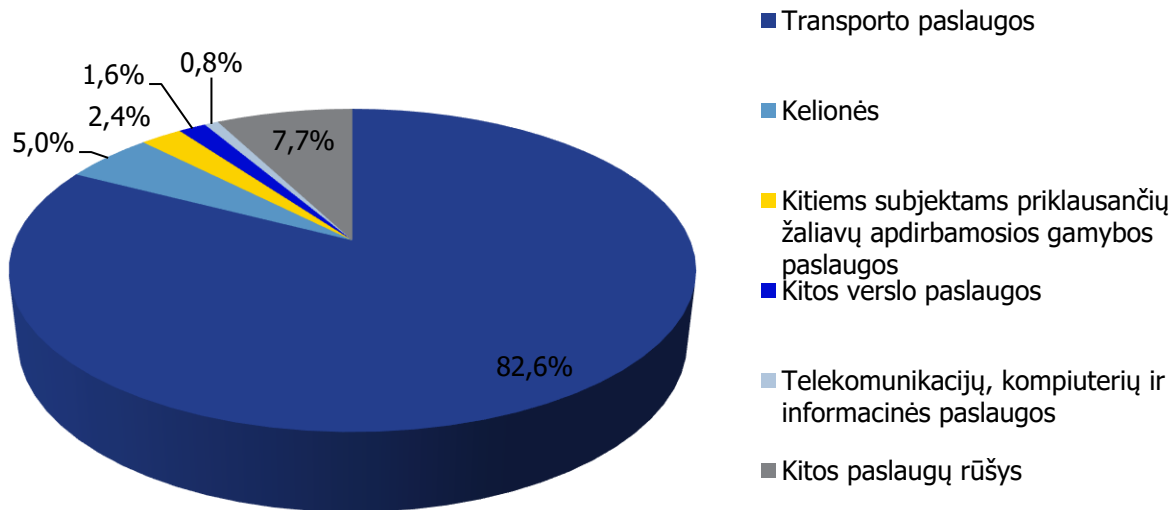
4 pav. Lietuvos ir Turkijos užsienio prekyba (paslaugos) 2013-2018 m., mln. EUR

Šaltinis: Lietuvos bankas

2018 m. iš Lietuvos į Turkiją daugiausiai buvo eksportuota transporto paslaugų – 83% arba 32 mln. EUR (21-a didžiausia eksporto rinka), kelionių – 5,0% arba 1,9 mln. EUR (31-a didžiausia eksporto rinka), užsakomosios gamybos paslaugų – 2,4% arba 0,9 mln. EUR (31-a didžiausia eksporto rinka).

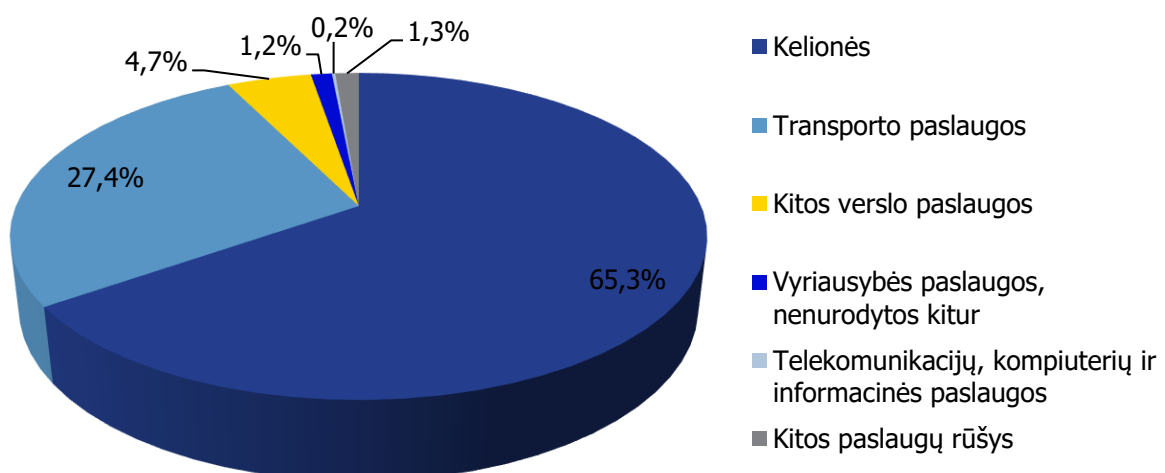
5 pav. Paslaugų eksporto iš Lietuvos į Turkiją struktūra 2018 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas

2018 m. iš Turkijos į Lietuvą daugiausiai buvo importuota kelionių – 65% arba 29 mln. EUR (10-a didžiausia importo tiekėja), transporto paslaugų – 27% arba 12 mln. EUR (37-a didžiausia importo tiekėja), kitų verslo paslaugų – 4,7% arba 2,1 mln. EUR (34-a didžiausia importo tiekėja).

6 pav. Lietuvos paslaugų importo iš Turkijos struktūra 2018 m.

Šaltinis: Lietuvos bankas

V. PERSPEKTYVŪS SEKTORIAI

Eksporto galimybių vertinimo modeliu (EGVM)² nustatytos 1125 prekių grupės (6 ženklų kombinuotosios nomenklatūros lygiu), turinčios geriausias galimybes lietuviškos kilmės prekių eksportui į Turkijos rinką. Perspektyviausi sektoriai lietuviškos kilmės prekių eksportui į Turkiją yra šie: chemijos pramonė produktai, mašinos ir įrenginiai, tekstilės gaminiai, metalo gaminiai bei maisto produktai.

2 lentelė. Didžiausią eksporto potencialą Turkijos rinkoje turintys Lietuvos sektoriai pagal EGVM.

Pramonės šaka (pagal EVRK 2 red.)	Potencialios eksporto galimybės
Chemikalų ir chemijos produktų gamyba	228
Niekur kitur nepriskirtų mašinų ir įrangos gamyba	159
Tekstilės gaminių gamyba	113
Pagrindinių metalų gamyba	90
Metalo gaminių, išskyrus mašinas ir įrenginius, gamyba	49
Maisto produktų gamyba	48
Kompiuterinių, elektroninių ir optinių gaminių gamyba	46
Elektros įrangos gamyba	45
Guminių ir plastikinių gaminių gamyba	43
Popieriaus ir popieriaus gaminių gamyba	42
Kitų nemetalo mineralinių produktų gamyba	38
Augalininkystė ir gyvulininkystė, medžioklė ir susijusių paslaugų veikla	37

Šaltinis: UN Comtrade, Lietuvos statistikos departamentas ir VŠĮ „Versli Lietuva“ skaičiavimai.

² Eksporto galimybių vertinimo modelis (EGVM) naudojamas perspektyvių eksporto galimybių identifikacijai. Modelis atsižvelgia į atskleistąjį santykinį pranašumą (produktus, kuriuose Lietuva turi santykinį pranašumą eksporto rinkose), nagrinėjamo produkto trumpalaikį ir ilgalaikį importo vertės augimą, importo rinkos dydį, rinkos koncentracijos laipsnį (kuo indeksas mažesnis, tuo lengvesnis produkto įvedimas į rinką) ir importo muitus.